

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

Periódico Oficial

Gaceta del Gobierno

Gobierno del Estado Libre y Soberano de México

REGISTRO DGC NÚM. 001 1021 CARACTERÍSTICAS 113282801

Director: Lic. Aarón Navas Alvarez
legislacion.edomex.gob.mx

Mariano Matamoros Sur núm. 308 C.P. 50130

A: 202/3/001/02

Fecha: Toluca de Lerdo, Méx., lunes 30 de julio de 2018

“2018. Año del Bicentenario del Natalicio de Ignacio Ramírez Calzada, El Nigromante”.

Sumario

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL FAMILIAS FUERTES NIÑEZ INDÍGENA.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL FAMILIAS FUERTES NIÑEZ INDÍGENA.

Tomo CCVI

Número

17

SECCIÓN TERCERA

Número de ejemplares impresos: 250

PODER EJECUTIVO DEL ESTADO

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

ÑANTE CÉSAR MOLINA PORTILLO, VOCAL EJECUTIVO DEL CONSEJO ESTATAL PARA EL DESARROLLO INTEGRAL DE LOS PUEBLOS INDÍGENAS DEL ESTADO DE MÉXICO, NGU XA THUTSI KA YA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 KA RA HEKE IV DI GE RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA; 6 KA RA HEKE XI, 8 NE DI GE KA RA HEKE III, 19, 20 NE 26 NE DI GE KA RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA NE 12 DI GE KA RA HEKE VIII NE XXVIII DI GE RA HMÄNDA MBO RA HEKE 10 HEKE XIII NGU XA THUTSI KA RA HMÄNDA DIGENSE Ä, NE

KONGEHIA

Ge konge ra Ha di thoki pa Ngatho M'onda pa di tsotse ra m'efi "Ra M'onda Tso te dä thoki" ge xi hmä ge xi di thoki ra nhio ra m'efi ka ya hnini pa ngatho ya jäi ne, genu, ge xi di njothi ngatho u te hinto hnu, ge xi ra nhio pa di mboni ra nfatsi rangutho ngatho te ja pa ko te di thoki, ge xi ka njapu, ge pa ngatho u te tsa pa te di thoki di ge ya m'efi pa ya jäi: ra nhio m'ui, nxadi, ra hñuni, nguu, m'efi, ne pa hindi thutsa, ra ximha pa xi där nhio, ge nuya ge xi ne pa di tsotse ra nhio ä mbeni ya jäi pa hiaxmu.

Ge xi ra nhio di tsotse ya m'efi pa xi di Nte ya M'ui (ODS) 2030 ge xi xa njuki ra Organización de las Naciones Unidas (ONU), ne konge ra Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), ge xi ra ntsedi pa di m'otsi ngu xa thutsi pa di thändi ya to xi tsudi ra thogi ne to xi jar m'edi pa xi di nte ya m'ui pa ngatho xo ya jäi.

Ge ko ra ra'yo m'efi ra ndä nzayo nu pa di nte ya m'ui ya ka ra xeni hnini Xeni hnini M'onda, ge pa xi di nu ko ngatho, di t'et'i, ngatho, rangutho, di uat'i di nfatsi, ne xi thoki ra nhio pa hindi tsutsa di ge ya jäi to xi ñätho.

Ge konge ra ra'yo m'efi ra Ndä Nzaya tsitsi ka ra Xeni hnini M'onda, ge ka m'upu ya mengu xi ra nzedi, ge embi xi di thändi ra nhio pa ngatho ya mengu pa xi di hogi xi dar nte ya jäi ne ngu hingi hense ä pa di ñ'opu pege pa ka di jupu pa xi thäntsi pa xi di hogi ra nhio ya ko te di hoki ra nhio ra m'efi ra Ndä Nzaya ngu ra tse di hoki nuna ra m'efi ka ya hnini di ge ra nxadi, ra nhio nzaki, ya nguu, ya hñuni ne di nja ra m'efi, di njapu pa ya hinte

di m'ui ra chi hioya ne ya hinte dä nja ra m'edi di m'ui ya jäi, hindi t'eke ya hñätho jäi ka ya hnini.

Ge ä ra Secretaria ra Desarrolla Social, ge xi ko ra tse di, ne pa di m'ui te di zi ne xi di zini ra nzaki, ne njapu ne ge xi di nu pa zämu ka ra nguu nxadi ya xuntsi ne ya nxutsi hñätho ge xi di nfatsi konge nuya pa xi di m'ui ra nhio ngu xi embi ra ODS: pa ya hinte di m'ui ra hioya, hindi nja ra thuhu, ne hinte di nja ra thäki to di ge ya jäi.

Ka njapu ne nguä ha ra m'efi di ge ha gä thändi di ge ya n'an'yo ä jar m'ediä xi mui ngu ha gä hnu ya mengu ka ra xeni hni ni M'onda, nu ha gä hiandi ya ta jäi, ne ya to xi nu ya mengu, ya ta jäi ne ya chulo bätsi, ge thändi ge xi mas ü ha gä thändi, pa ka di njapu ngu ha gä nu ka ya nguu numu mupu ne numu jar m'edi pa di nfatsi, mu ya bi nja ra m'edi di ge nuya ge xi ra nhio di hnuh; ge ngu t'embi xi ra nhio ä njapu ngu ha gä nfatso konge ya zitsi nzaya un pa di nte ya m'ui ka ra hnini.

Konge ra m'efi nu ra Ndä Nzaya pa Ndi nte ya M'ui ya jäi ka ya Hnini, petsi ge ra tse di di zotse ra m'efi pa hinte di jar m'edi ge thändi ge xi mas ü ha gä thändi, pa ka di njapu ngu ha gä nu ka ya nguu numu mupu ne numu jar m'edi pa di nfatsi ya jäi ka ya hnini m'ui ka ra xeni hnini M'onda, ne xi di thändi ne ha xi di m'ui ra nhio ka xeni ha m'ui ya jäi ka ta hnini, ge di nfatsi pa ko te di thoki ra nhio te Jar m'edi ne pa di m'ui ra nhio ra nte ya jäi

Ge konge ra m'ede jäi 2015, ka ra Xeni Hnini M'onda, ge mi m'ui 3 m'o 004 di ge m'o 589 ya jäi xa nfädi ge ngu xi hñätho; n'a ra hñä; xi xa r'ini xo nu ra 920 m'o 455 (30.6%), ge xi mbar chilo jäi 18 nj'aya; 1 m'o 868 m'o 392 (62.2%), mi petsi 18 ne ta 64 nj'eya ne, 214 m'o 668 (7.1%), ne un ya ta jäi ge xi mi xo 65 nj'eya, di ge nuya, mi m'ui 421 m'o 743 ge xi mi ñätho n'a ra ñätho mi m'ui xo, 199 m'o 575 (47.3%) ge xi mbar ñ'oho ne 222 m'o 168 (52.7%) mbar m'ehñä.

Ngu xi nxoge konge ya hnini ha xi ñätho hñähnu ya jäi, 196 m'o 071 (46.5%) hense nuya mi nxadi ka primaria ne 71 m'o 731 (17.0%) ge nixi mi pädi ra xadi ya jäi ñätho.

Konge ngatho ka ya nguu ha m'ui ngatho ya mengu di ge nuyū ya chulo jāi to petsi 18 nj'eya ka ra xeni hnini M'onda, mi m'ui 2 m' o 595 m' o 011, nu di nuyū mbar 346 m' o 693 mbar chulo jāi (13.36%), ge hinte m' u ko te ndā zi ne hinte mi hā ra bojā pa di ñuni, 158 m' o 555 (6.11%), ge hinte mi m' ui te ndā zi ne un ra ya pa ge xi mi ātho hi mi ñuni.

Ge konge ngu xā ngohi xa mā ra m'ede xi ped di ge ya nguu tengu jāi m' ui 2015, di ge nuya xo 421 m' o 743 ya jāi ñātho xi jar m' edi gā m' ui, ge xi mi m' ui 182 m' o 160 di ge ya jāi, ge ni xi mi nxadi, ngu ha ngā m'ede mi tsudi 43.2% di ge ngatho.

Ge ha nuā bi mponi konge ya Ndā Nzaya nfaxte ka ra Xeni hnini M'onda ne xi bi boni ka ra "Gaceta del gobierno" ra pa 19 n' a nzānā ra 2018, bi boni ra hem'ira thunū ra nfatsi tarjeta bojā rosa, ha m' aā te di thuni ra nfatsi nu pa di nte ya m' ui ya jāi ra nzaya pa ha xa un di ge nuna ra nfaxte, ka ra Xeni Hnini M'onda, pa di gāhā ne di thuni ya nfatsi ja ka ya hnini di ge ya m' efi nfaxte.

Ge konge ra Ndā Nzaya ka ra Xeni Hnini pa di Nte Ngatho ya Hnini Nātho ka ra Xeni Hnini M'onda, ge xi ko ra tsedi di japi xi di nte ngatho ya m' ui ya hnini nātho, pege konge ā di uat' i ne kongatho ya hnini pege ne xi di hmātbi ne kogeū te hmā ha gā m' ui ne ko te hoki di ge ma yamū ya m' ui, ge xi di njapū pa xi di zotse di hoki ā xa beni ya ya hnini, xa hoki nuna ra m' efi pa ngatho ya jāi ka ra hnini, nuna xa njuki ra thuhu pa di Nte ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Nātho, ge xi nu ha di njapi pa di thoki ne ko te di thoki, pa di m' ui ra nhio ya nzaki ya mengu nuū ngu to xi jar m' edi gā m' ui, thoki nuna pa ya hinto dā m' ui ā njapū ra m' edi ko te di zi, di njapū ā di thoki pa ya hnini, di m' ui ranguntho ngu di thāndo.

Ge konge nuā ra hmuntsi ra m'ede 1 di ge ra hmuntsi ra Ndā Nzaya ka ra Xeni Hnini pa di Nte Ngatho ya Hnini Nātho ka ra Xeni Hnini M'onda, bi hoki ra pa ra 15 ra zānā n' a di ge ra 2018, ngu bi thutsi ka ra m'ede CED/JG/EXT/1/18/003, bi njuki ya m' efi Nu Pa di Nte ya M' ui ya Jāi ka ya Hnini ya Mengu xi ra Nzedi ya Chulo Bātsi Nātho, di thoki ngu xa thutsi ka ra xeni hmānda 3 ka ra heke 1 ne 10 di ge ma n' a ra heke III di ge ra hmānda ha xi xa njuki ra ra nguu nzaya ra thuhu ra Consejo Estatal para el Desarrollo Integral de los Pueblos Indígenas del Estado de México.

Ge konge ra m'ede hem' i 21506A000/RO-005/2018, di ge ra pa 16 n' a nzānā j'eya 2018, ra ndā nzaya nu ha di nte ya m' ui ya jāi, ngu xa t' utsi ka ra xeni 23 di ge ra hmānda ja ra ndā nzaya nu ha di nte ya m' ui ya jāi ka ra Xeni Hnini M'onda, bi guki nuna ra m' efi nuna.

Ge konge ra m'ede hem' i, 233E1A000/RESOL-008/2018, di ge ra pa 19 n' a nzānā j'eya 2018, ra ndā nzaya la Comisión Estatal de Mejora Regulatoria, ngu xa thutsi ka ra hmānda, pa xi dar nhio ra Mejora Regulatoria pa ka ra Xeni hnini M'onda ne ka ya Ta Hnini M'onda ngu xa thutsi ka ra hmānda, ge xi xa njuki nuna ra mpadi m' efi pa di thoki ra nhio, njapū xa hmā, ge xi xtā beni xtā juki nuna ra m' efi mukua:

KONGE RA VOCAL EJECUTIVO DEL CONSEJO ESTATAL PARA EL DESARROLLO INTEGRAL DE LOS PUEBLOS INDÍGENAS DEL ESTADO DE MÉXICO, GE BI JUKI RA M'EFI NU PA DI NTE YA M'UI YA JĀI KA MENGU XI RA NSEDI YA CHULO JĀI NĀTHO, NJAPU XA NGOHI NGU JA NUNA:

**M'EFI NU PA DI NTE YA M'UI YA JĀI KA YA HNINI
MENGU XI RA NSEDI YA CHULO JĀI NĀTHO**

1.- Te gatho hmā.

1.1- Te me ā ra mfatsi.

Nuna ra m' efi nu pa di nte ya m' ui ya mengu xi ra ntsedi chulo jāi nātho, xi petsi xi di zotse ra nhio ā xa mbeni di hioni pa ya hinte di nja ra m' edi thogi xangu ya jāi di ge nuā te di zi ne pa di hmā ne ka ra nguu nxadi ge hinte di m' edi ya nxutsi ne ya tsut' u nātho petsi 3 ne ta 15 nj'eya, nuā to nxadi ya pa nup' ia ka ya nguu nxadi ha hinte njut' i ra mbojā pa gā nxadi ra ndui nxadi ka ra xeni hnini, ge di t' ūni ra m' otse ha ho ya tsi hñuni ne ko ra nfaxte bojā pa di dāi ya hem' i ne ko ma ra te jar m' edi pa di nxadi ne pa di dāi ya m' itu nxadi.

Nuna ra m' efi ge xi japi pa zāmū di hoki nu ra nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda, ya m' efi ne ko ma ra ha di njapi pa di hoki n' a ra m' efi konge ma ra ya nzaya ka ra xeni hnini ne ko ya dāngā nzaya ka ya hnini, ne ko ra nfatsi ra Poderes Legislativo y Judicial del Estado de México, ya jāi tsutbi ne ya tsutbi hmuntsi, pa di ñu ya nxutsi ne ya tsunt' u nātho, pa xi di m' ui ra nhio ya nzaki ka ya hnini, hindi boni ra nxadi ne pa xi nte ra nhio ya m' ui.

1.2 Tsā te gā thoki ka hnini

Hñuni, nxadi ne pa hindā tsutsa.

2. Te gä boni ya hñä

Pa di thoki ya m'efi ya hmändä, ge xa t'ode nuya:

Nfatsi, ya m'otse u di ho ya ntsi ne ko ra bojä di t'uni ya to xi nfatsi di ge ra m'efi di Nte ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho.

To di nfatsi, ya nxutsi ne ya tsunt' u hñätho u xa thäki pa di thuni ra nfatsi pa di nte ya m'ui ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho.

M'otse nts'i, di genu di t'uni pa di zi ya to xi di nfatsi di ge ra m'efi nu ha gä nte ya m'ui ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho.

CEDIPIEM, ra Nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda nu pa da nte gatho ya jäi nãtho ka ra Xeni hnini M'onda.

CIEPS, Ra ntsui nzaya nu ra nguu nzayo ha thoni ra nfädi ne ko ra nguu ha thogi ya m'efi tsitsi nzaya ka ya hnini.

Mpote nzaya, ä ra mpote nzaya nu pa di mäpu ra m'efi pa di nte ya m'ui Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho.

Nzaya ha ta Tsegi ra Xeni, ya nguu nzaya to xi hä ma sü pa di hmuntsi pa di nfoxhu di hoki nuya m'efi xa m'ä ra ndä nzaya ha xa theke ne ha ta tsegi ya hnini ka ya xeni.

Mpote nzaya, ä ra Mpote Nzaya nu ha gä hoki ra m'efi ra Nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda nu pa da nte gatho ya jäi nãtho ka ra Xeni hnini M'onda.

Nzaya ka ya Hnini, ya nzaya ka ya hnini n'u pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho.

Hmändä, ä ra hmanda pa da nte ya hnini Xeni Hnini M'onda.

Tom'i ra thuhu, hapu hnu xa ya tuhu tom'i da t'uni ra mfatsi ngu ma ne hinto ja pa ra medi da nte nu ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho

Ha di t'uni ra nfatsi, ä nuä ra n'ailo ge, di bädi ne pa di nxahni ya jäi to xi t'uni ra mfaxte, u to xa yut'i ka ra mfaxte di ge ya nuu, di ge ra m'efi ra tsitsi ndä nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda.

Tajä, ya m'ehñä ne ya n'oho, di ge ra ndä nzaya nupu ha ba hmutsi ya mboho ne nãki pa da nu te da thoki ne u ja ya ndä nzaya ja ya chulo jäi hnini m'ui ka ra Xeni M'onda ne u ya jäi uni ra bojä pa ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho

Thuxthuhu to nfatsi, ra hem'i ha nã ya thuhu ya nxutsi ne ya tsut' u nãtho nfatse di ge ra m'efi pa di nte ya m'ui ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho

To xi jar m'edi gä m'ui, ge u ya j'ai hinte petsi mefi pa da däha ne hingi tsudi da doni te da zi pa di m'ui ne njapi hinte tsa te di hoki.

Ha ga thoki, ra thoki m'efi pa di nte ya m'ui ya Mengu ka Hnini xi dar Ntsedi ya Chulo Jäi Nätho

Thoki pa da nte ya hnini, ra m'efi ra dängä nzayo ge xi di mpodi pa di thändi di nfatsi ya jäi to xi jar m'edi nuya ge u n'a u te thoki pa da m'axa ya jäi u hingi petsi ra ngutho ne pati, ge ä ha da japi pa di thoki ngu xa thoki di m'ui

Ha di thoki, nu u mä ha di thoki nuna ra mfatsi.

To adi, nu ra nxutsi ne ra tsunt' u u xa huxa ra thuhu konge ra ta, ra me ua to pote pam' u da boni da t'uni ra mfatsi, da hñä muxta t'uni ra mfatsi.

Ha di t'uni ra nfatsi, ra bojä ä t'uniu to nfatsi, ge di juki konge n'a ra chulo hem'i njuki bojä.

To di mpote, nu ä ra jäi jamasu pa da nxadi ne da nu ra bätsi m' u hinte di m'ui ya ta ne ua ra me di ge yohui.

To jar m'edi, nu ka ya hnini ne ya jäi ha gä m'ui ne una ngu xi n'a'yo di ge ma ra nuu, xi tintho te gä thehu ha m'ui ne ua to xi t'utsa gä m'ui ne hingi tsa dä nte ra nzaki gä m'ui ra nhio, nu pa di njapu, ge xi ra nhio di nu ra ndä nzaya ne di üni ra bojä pa tsa du m'ui ra nhio.

3. Hampu di tsoni

3.1. Gatho

Dä thoki ra za pa da ñuni xa nhio ne pa hinda hieki ya nguu nxadi ya nxutsi ne ya tsunt'üñätho nu u pa ja ya nguu nxadi chulo jäi ngu ya dängä tsunt'ü nu u hinto petsi te da zi, ne ya xadi 'yo ka ya ndui nxadi, ge xi jar m'edi thor thogi bojä gä m'ui, nuyy ge tso di t'üni ra nfaxte pa di di zi konge n'a ra t'uni m'otse di ho te di zi, ne di t'üni ra bojä pa di dai te jar m'edi pa di nxadi ge di t'üni ra bojä, pa di dai ya hem'i ne ko ma ra te jar m'edi pa di.

3.2. Gehi'a

- Da t'uni n'a ra m'otse te da zi nzänä nguu nzänä nu u to t'uni ra mfatsi ntsi, ge xi dar nzedi ya ntsi di t'üni ne xi di zini ya nzaki;
- Da t'uni ra bojä pa da doni ya m'itu ne ya hem'i ne ko ma ra te jar m'edi pa di pa da mä ja ya nguu nxadi, pa ngu xi di nangutho ngu ma ra ya xadi pa ka nguu nxadi, ne pan di tsom'i ka ra nguu nxadi;
- Da ñ'ani pa da mfatsi ko ya hnini ñätho, ko ge di nfatsihu yaa jäi mpefi ko ra nguu nzaya M'onda ne kon gatho ya nzayo xi hñä ya ntsü ka ra xeni hnini M'onda ne ya jäi ngatho ya jäi ne ngu ha ra tsütbi ngu ngatho; ne
- Da ñ'ani nu u ya me ne ya me ne ua to ya mpote u to xi t'üni ra nfatsi nuna pa di boni ra nhio ya nxadi.

4. Gatho ta ha di nu

4.1. Gatho ya Hnini

Ya nxutsi ne ya tsunt'ü hñätho m'ui ka ra Xeni Hnini Hñätho.

4.2. Xi ra nzedi ra hnini

Nxutsi ne tsunt'ü hñätho xi jar m'edi ra bojä gä m'ui, ne nxadi ka ya nguu nxadi ha hinte jut'i ra bojä ka dui nxadi.

4.3. Ya Hnini da zote ra nhio

Nxutsi ne ya tsunt'ü hñätho ne petsi 3 ne ge ta 15 nj'eya ne hinte petsi te da zi, nu u nxadi ja ya nguu nxadi hinte jut'i ra bojä gä nxadi ne ka dui nxadi.

5. Ta ha tsegi ra m'efi

Nunu ra m'efi ge xa thoki pa xi di hnu ya nxutsi ne ya tsunt'ü hñätho m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ka ya Ta Hnini ya m'ui hñätho ya jäi, ngu xa thutsi ka ra hmända di ge ra Derechos ne Cultura Indígena del Estado de México, di njuki, ngu xa thutsi ka ra hmä, ha xa thutsi di ge tengu pa di thoki ra m'efi nuna konge ya tajä ne ya mejä di ge ra m'efina.

Nupu hampu m'ui da umba njamfri nj'eya m'ui ko ra CIEPS pa da nu hampu nfatsi ya jäi ngu xa m'ä ra hmända, ge xi dar nhio pa di bädi ne xi di nja ndumu nuu gä nbädi ne nu ra ngatsi m'efi mpot'i di ge ra tumthu.

6. Mfatsi

6.1. Ndä u ya nfatsi

ko te di nfatsi

N'a ra m'otse di ho te dä tsi di t'üni nzänä mu nzänä.

Ra bojä

Di nfatsi ko ra bojä pege di guki konge ra chulo hem'i njuki bojä, pa di dai ya hem'i ne ko ma ra te jar m'edi pa di nxadi ne ya m'itu nxadi, di ge ra hñu nzänä ra nj'eya nxadi, di ge ra bojä ä xa ñ'ät'i.

6.2. Tengu da t'uni ra bojä

Ya nfatsi digen'ä ra m'efi ge hinto te di güt'i ra jäi ä to xi t'üni ra nfatsi

Nuna ra nfaxte ge xi di güt' i ra ndä nzaya m' uí ka ra Xeni Hnini M' onda, di guki ka ra CEDPIEM, made 50% ra bojä ne nuä made ma n' a gi ge di guki 50% ya jäi tajä

Ra nfatsi di t' uni ge xi di un ra nzaya ka ra Xeni Hnini M' onda, ge di uni ra nfatsi ngu xa m' ä di gen' ä t' uni ra bojä pa geh' ia xa m' ä.

Nuä ra bojä di üni ya tajä, ge di thäkabi ka ya njut' i bojä hem' i ret' a ma ret' a mpa gä njüt' i, pa genuu ya jäi to mpefi ka ya hñu nzaya ka ra Xeni Hnini M' onda, ne ka ya Ta Hnini ne nuu ma ra to kuat' i di ge nuna ra m' efi nfaxte, nguä gä uni gä ngotsi ra bojä mu ya bi nj' eya. Ra CEDPIEM tsa di hokaui m' efi konge ma ra ya jäi nfaxte u to ne di gatsi ra bojä pa ge nuya.

Ra bojä di t' üni ya jäi to xi nfatsi ge pa di doni ya m' itu ne ya hem' i ne ko ma ra te jar m' edi pa di pa da mä ja ya nguu nxadi, ge di t' üni \$ 1,400 (n' a m' o ma de nthebe 00/100 M.N.) di t' üni mu xti ndui ya nzänä nxadi ge hense n' a nuna di t' üni di ge ya paü ngu xa hmä.

7. Hangu di m' at' i

7.1 To u da t' uni

7.1.1 Te da t' api pa di t' äki to da t' uni ra nfaxte

- Ra me ne ua ra ta ne ua nuä to mpoteui di ge ra nxutsi ne ua ra tsunt' u ñätho di pets' i 3 ne ta ge 15 nj' eya, xi di tsur tho ga m' uí hinte petsi te da zi to xi jar m' edi;
- Di thux ra thuhu ka ra nguu nxadi ha hinte di njut' i ra bojä ka di ndui ra nxadi;
- Nu u ya ta, da hñu xa ya ntunt' y' e habu mä da hoki ra za ngu mä ya hem' i nfaxte dig' ä;
- Numu xta iadi pa di yut' i k ara nfaxte nuna ge xi di hoki ra nhio ngu xa thutsi ka ra hem' i hmät' i, ra me r ata ne u ara to Handy di ge ra bätsi ge xi tso da mä da nu pa nut' i ngu ma ra hem' i bi boni habu ma to ne da ñut' i, honse tsa da hoki ra ta ua ra me ra bätsi ne xi di tunt' i ra ' ye ka ya hem' i nuä ra me ne ua ra tan e ua to Handy di ge ä ra bätsi;
- Di da ra hem' i nxadi ha di mä ge xi nxatho;
- N' a ra k' oi ra hem' i mä hampu bi m' uí ne ra ta hem' i pa di thändi highui;
- Ra nk' oi nu ä ra hem' i ra thuhu (CURP);
- N' a ra nk' oi ra hmi t' ulo hem' i;
- Ra nk' oi ra hem' i ha di kaut' i ra hmi ne di mä hampu m' uí ka ra Xeni Hnini M' anda un ra me, ra ta ne u ato muhui ne di da ra ta hem' i pa di thändi ge xi highui. Ha numu ra hem' i hinte mä hampu m' uí ka ra hnini ä to da, ge xi ra nhio di da ra hem' i ha m' uí pege hindi thogi hñu nzänä; ne
- Ne u ma ra da mä ya j' äi to ote ra nhio ra faxte nuna.

Nuna ra m' efi u to di t' üni n' a ra nxutsi ua n' a ra tsunt' u ñätho ge di n' atho ka ra mengu. Ne ha nu te di nu ra ndä nzaya ngu xi jar m' edi ge di mänä, pege hense nfeni ge n' atho di ngatsi ka ra mengu.

Ya nt' üdi ya jäi xa thoni ge hense di thoki ngu xa thutsi ka ra hmända ge hinto di nfädi ma ra ya jäi ka ra Xeni Hnini M' onda, ne ngu xa nfädi ne ka ra hmända di ge nuna.

7.1.2 Te da nu pa da jamasu

Da hnu to u japa ra m' edi ya nxutsi ne ya tsunt' u ñ' ätho nu u huxa ya thuhu ne petsi gotho ya hem' i ngu mä pada t' uni:

- Hindi nxotho ra nd' o' yo;
- Di thogi n' a ra thogi ra tso tsutbi;
- Hinte di tsihi ra me ne ra ta ua hindi gatho yoho;
- Där mengu n' a ka ra n' anyo haj;
- Di ñ' èhe n' a ne ua di yoho ya ñoui; ne
- Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.3 Thuxthuhu

Ra me, ra ta ne ua ra jäi to xi mpote di re ga ra dängä jäi, ge xi ra nhio di mä pa di hoki ya hem' i t' api pa di hñutsabi ra thuhu ka ra nguu nzaya ha di t' üni ra nfaxte, ka ya nguu nzaya ha m' ui ka ya hnini ngu xa thutsi ka ra hmända.

Mux tä uadi dä thutsi ngatho ya thuhu ya to u nfaxte ge di guki ra n' atho hem' i thuxthuhu ha di kuat' i ra m' ede, ne pa di mupu ko ra thogi ra ha xa thutsi ra thuhu ra dängä jäi di ge ra m' efi nuna.

Ngatho ya jäi petsi ge xi di hñutsi ya thuhu ka ra nfaxte, pege ngu zämu di da kongatho ya nt' adi te xa hmä ka ra nfaxte, nuna ra nfaxte ge hinte di njüt' i ra bojä di ge nuna ra m' efi.

7.1.4 Ra hem' i da ñut' i

- Hem' i pa da huxa ra thuhu;
- Hem' i pa da t' uni ra mfatsi; ne
- Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.5 Hmuntsi ya thuxthuhu

Ra nguu nzaya ge xi ra nhio di hmuntsi ra thuxthuhu pa ge ya jäi to ka xi xa yut' i ka ra nfaxte m' efi nuna, ngu xa thutsi ka ra xeni 92 di ge ka ra heke XIV, di ge ra nhiaki p) di ge ra hmända ha xi negitho ne pa tsato di yut' i pa ra nfädi Ngatho ka ra Xeni Hnini M' onda ne ka ya Dängä Hnini; di ge ra hmända ha thutsi pa di Hmuntsi ne xi di mpoti pa di ra' yo ya hmuntsi ya thuxthuhu ya jäi.

Pa ya to xa nfatsi di ge nuna nfaxte m' efi ka ra administracio di ge ra thuxthuhu pa ya jäi to xi nfatsi ra m' efi Nu pa di Nte ya M' ui ya Jäi ka ra Xeni Hnini M' onda, ne ngu ko ma ra ya hmända xa thoki pa ya pa ge nu ko ma ra ya nfaxte di ge ra Genera pa ya M' efi di ge ra Secretaria pa ra Desarrollo ka ya Hnini, ngu xa thutsi ka ra Hmända 13 ka ra theke VIII di ge ra hmända ne ko ra m' ede rato ne yoto di ge nuu ya xi xa hmä.

7.1.6 Tsa di t' üni ra nfaxte ya me, ya tan e ua ya mpote jäi

- Dä t' uni n' a ra m' otse ha ba ehe te da zi;
- Di hñä ra bojä di t' üni pa di dai te jar m' edi pa di nxadi ne te jar m' edi ya hem' i nxadi;
- Hinto to di bädi ra nt' üdi di ge ra jäi;
- Di thändi ra nhio, hinto m' ui to di m' ui to di utso; ne
- Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.7 Tsa dä hoki ya jäi to nfatsi

Hiaxmu di mä ka ra nguu nxadi;

- Di nu ra nhio ya hem' i ne ya m' itu pa Gä nxadi;
- Hindä boni ra nxadi;
- Di m' ä ra nxadi pa di bädi ra nxadi hñähñu xan' i nupu; ne
- Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.8 Te petsi da hoki ra me, ra ta ne ra mpote

- Da mä da nu te tadi pa da yut' i ka ra nfaxte;
- Da dati ya hem' i mä ha da japi di ge ra m' efi nfaxte; nuu ya jäi to xi mut' äpu zämu ka ra m' efi, ge xi di da ra ndui hñu nzänä di ge ra nj' eya Gä nxadi, ne di da ra hem' i ha mä ge xi nxaditho;
- Di da ra nt' ani ha hä ra bojä ua hin' ä xi dar ma jüani ä di hmä;
- Di xifi ra nguu nzaya to xi üni ma n' a ra nfaxte t' üni ka ra hnini di ge ra nzaya mengu M' onda ne ua ra nzaya ka ra Ta Hnini;
- Di mä di hñäse ra nfaxte ä t' üni ne pa xi di t' unt' i ra ' ye ka ya hem' i;
- Di nu ra nhio ngatho ra nfaxte t' üni ngu xa thutsi ne xä hmä ka ra m' efi nfaxte nuna;

- g) Dä thändi ra nhio pa di hindi boni ra nfaxte ka ra nguu nxadi nupu ha hinte jüt' i ra bojä pa gä nxadi ne nfatsi pa di hoki ya m' efi nxadi, xi di nu pa di xi bädi ra nhio ra nxadi;
- h) Xi dä m' ä ha xi xa nhio ra t' ot' e mu ya bi hmuntsi ga t' uni ra nfaxte, ne da m' ä ha xi t' uni ra za ra foxte ngu m' ä nuna ra hem' i nfatsi;
- i) Ha numu dä pot' i ra nguu ge xi di xifi ra nzaya hampu m' ui ra n' a nguu;
- j) Ge xi di nfatsi ya m' efi ka ra nguu nxadi ne dä nu u te jä ka ra nguu nxadi m' ui nupu ka ra nguu nxadi, ha xa t' et' i ra jäi to xi nfatsi;
- k) Da t' uti to t' uni ra mfaxte ya m' ui. ya nãtho, ge hinda m' edi ja ra Xeni M' anda ne gatho M' onda;
- l) Da doti ja ra nguu ote ra guto zänä n' a ra hem' i ra t' uni habu nxadi ne xa huxa ra thuhu page ä ra jeya nxadi; ne
- m) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.9 Te petsi da hoki ya ta jä ne ya mejä

- a) Da huxa ra ntunty' e ja ra hem' i pa da thaki ra bojä ra njut' i;
- b) Da hoki n' itho pa da thäkbi ra bojä da uni;
- c) Da dati n' itho ne dati ra bojä mfatsi nu u ya retsi ngu ma ya pa xa thutsi;
- d) Da mehni ja ra nguu nzaya nzänä ngu nzänä, ya hem' i da ñuti pa da da ya mfatsi;
- e) ge xi mpähui konge ra retsi, pa xi di bädi hanja ya m' ui ne pa di m' otsi ko ra xadi; ne
- f) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.10 Numu hinda hoki ra ta, ra me ne ua to Mpote

- a) Num' u hingi ma mäjuani pa di ñut' i ne da t' uni ra mfatsi;
- b) Num' u hinda da hoki ya hmä xa thutsi ka ra 7.17ne 7.1.8 ngu mä da thoki ra hem' i;
- c) Numu da boni da ñ' opi ko ra mfatsi ne hinte da ma daxifi habu t' uni ra mfatsi;
- d) Nem' u hinda hoki ra za ngu da ma, da pati to da uni;
- e) Hindä m' otsi ya t' ex nzayo ne hindä juat' i ya nt' etsi nzaya ngu xa hmä; ne
- f) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.11 Da tsui to t' uni ra mfatsi

7.1.11.1 Da thäki tengu ya mpa:

- a) Pa geu to hindi hoki ra nhio xa mä ka ra nhiaki b), c) ne d) di ge ra m' ede 7.1.8; ne ngu ra nt' ot' i di ge ka ra nhiaki c) ra m' ede 7, 1,10, da thäki ra mfatsi ta thoki ra za ne ham' u ge da mengi da t' uni managi; ne
- b) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.11.2 Hinda thuni ra nfaxte:

- a) Page u xa m' ä ka ra a) ne ra e) di ge ra m' ede 7, 1, 10, da thäki ra mfatsi;
- b) Numuh hinda zi uañ' etho u xathuni ngu xa m' ä;
- c) Dä m' o, ua dä pot' i ne ua to dä uni u xa t' üni;
- d) Mu dä mpadi pu ha m' ui ka ra Xeni Hnini M' onda;
- e) Ua dä bonse di ge ra nfatsi.
- f) Ua da du;
- g) Mu ya di petsi 16 nj' eya; ne
- h) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

Ra Ndä Nzaya ge xi tso di nuya ha di thoki ra nhio.

7.1.12 Ra mfatsi di t' uni ra me, r ata n era mpote

To t' uni ra mfatsi ge xi petsi ge da ma ka ra nguu nxadi ta da uadi ra j' eya nxadi.

Ra me ua ra ta ra bätsi to t' üni ra nfotsi ge xi da nu ge dä m' ä ngatho ya pa ka nguu nxadi ne xi t' ini xa nhio.

Ya to xi di ngotsi ge xi tsä di jaut' i pa di thoki ya m' efi ka hnini ngu xa m' ä ne xa thutsi ka hmät' i.

7. 2 Ge di tsotse ra m'efi nuna

Numu xti gätsi ngatho ra nxadi ge ta di uadiu pu ra nfaxte ne ua ya di petsi 16 nj'eya.

8. Nguu nzaya mfatsi**8.1 Nguu nzaya nu ha di japi pa da t'uni**

Ra hmuntsi mpote nzaya ä xi hä masü di ge ä petsi da mä ha japi ne da badi te mä ya hem'i.

8.2 Nguu nzaya mä ge da t'uni

Ra nguu nzaya CEDIPIEM ge ä xi ra tsemi da nu ha da hoki nuna ra mfatsi.

8.3 Pa da nu thoki ra za nuna ra mfatsi**8.3.1 Pa di kuat'i**

Ra nzaya di hmuntsiyu:

- a) N'a ra ndä nzaya, ge ä to da nu gatho u to nu ra za ne u to nu ra bojä ja nguu nzaya pa da nte ya hnini;
- b) N'a ra ndä nfaxte, ge ä ra ndä nzaya nu ya mfatsi ja CEDIPIEM;
- c) Di n'ato ya mfatsi, nguu ge u:
  - N'a ra mpote nzaya nu ra bojä;
  - N'a ra mpote nzaya nu pa ra nxadi;
  - N'a ra nzaya n'otho jäi;
  - N'a ra mpote nzaya di ge ra Sistema para el Desarrollo Integral de la Familia Xeni Hnini M'onda;
  - N'a ra nzaya CEDIPIEM; ne
  - N'a ra nzayo ka hñänsuse;
- d) N'a ra mpote to nu thoki ra za di ge ra bojä, ge dar nzaya ka ra nguu nzaya CEDIPIEM; ne
- e) Hñu to di tsan'i zämu, di gennyu:

Ra mpote nzaya ka ra CEDIPIEM; ne

Yoho ya mpote pa ya hnini hñätho ka ra Xeni Hnini M'onda.

N'a ngu n'a ra nzaya ge di hñäki n'a ya mpote.

Ra to di mpote di ge ya hmuntsi nzaya ge xi di njüt'i

Ya hmuntsi tsutbi ge xi di juat'i ka ya hmuntsi m'ät'i ge xi tso di nã ne di n'etsi ya nzayo. Ra ndä nzayo n'ot'i n era mpote nzayo n'ot'i Handy ha gä tsoni ra nhio ra bojä ge hentse tso di nã.

Ra ndä nzaya ge xi di m'ä to di nzayo, numu xa rangutho ya m'ede t'etsi ra nzayo ge xi tso di m'ä to di nzayo ngu gä ndä nzayo

Ra tsutbi xi di hmuntsi pa di thoki ra m'efii naya ngu hñu nzänä numu ngu xi jar m'edi di thoki ra m'efi nuna ne ua ngu ta di thoki xo di ja ra m'edi

Ra nzayo xi n'ot'i ge di iadi ra hem'i hmät'i ngu xa m'ä ra ndä nzayo, hñu m'etho di ge rap a ä di nja ra hmuntsi nzayo m'efi ne, rap a ä di nja ra hmuntsi m'efi nzayo n'itho, 24 ora pa di nja.

Ra tsutbi xi di hmuntsi pa di thoki ra m'efi naya ngu hñu nzänä numu ngu xi jar m'edi di thoki ra m'efi nuna ne ua ngu ta di thoki xo di ja ra m'edi pa di xi nja ma juan ira hmuntsi hoki ra tsutbi, ge xi tso di hmuntsi xo made ya nzayo ne ma n'a di ge ya hmuntsi jäi nzaya, ne ngu xi di yopu ra ndä nzayo ge hindi m'efi, ra nzaya n'iot'i ne u ara mpote nzayo nuä xa thoki ra nhio ra m'efi ra mpote nzayo.

M'etho di thoki di ge ya hmuntsi mpote naya ge xi di thoki ra ndä nzayo ne konge ya hmuntsi nzaya, ne ko tso di m'ät'i ya jäi to xi ne di nfaxhu rap a ä di nja ra hmuntsi m'efi nzaya k ara hnini, ya xampate ne ua ma ra ya hmuntsi jäi nzayo nu nuya ya m'efi ge ngatho nuyü.

Da njutsi n' a ra hem' i u da ma n' a ngu n' a ra hmuntsi m' efi, ha di tutsi u te xa ma, pa da tho ki ne nu u te da thoki xa ma, ne di tunt' ä ya ' ye ngotho ya hmuntsi nzaya.

8.3.2. Te thoki

Ra m' efi di hoki ya mpote nzaya

- Di thogi ra hem' i thuxthuhu r' om' i pa di ge ya jäi to di nfatsi, ne xi thändi ha di njapi pa di thäki ya to xi hinte xa da ra nhio ya hem' i u xa t' adi ne, nuu hi xa thogi, xti thuni ra nfxti thuni ra nfaxte. Ne panuu hi xa da ra nhio ya hem' i, ya to nfaxte hi xa da ngatho ya hem' idi ge ra nfaxte nu pa di m' ui ra nhio ka ya hnini, ne n' a nde ngu ni xi di nfatse xi jar m' edi ga m' ui ka ya hnini, njapu ha ga hiandi ka ya nguu nzaya pa di nfatsi nuya ya jäi ka ya hnini, ngu xa thutsi ka ra nguu nzaya to xi ja masu di ge ya to xi mpote ngu numu ya bi t' ün i ra m' efi nuna nu ya jäi ka ya hnini pa di m' ui ra nhio, ngu xi t' üni ra nfaxte;
- Di t' üni ra nfaxte ne di hnu ya ha di thoki ya m' efi konge ra bojä xa hmä pa di t' üni ra nj' eya ra bojä di ge ya m' efi u pa di thoki;
- Di nu ha di mpodi nuya ya m' efi mfaxte, pa xi di hogi ra nhio, xi di negi ne xi di mäpu ra nhio ra m' efi nuna;
- Di un ha di njapi pa di pa di nte ne pa di mapu ra nhio ra m' efi; ne pa xi di zotse ra nhio ä xa mbeni di hoki nuna ra m' efi xa hmä pa di thoki;
- Di t' etsi n' a ra mpote jäi ka ra hnini pa di nämbi di ge ra nguu nxadi, ha hinte njüt' i ra bojä, ä xa näät' i ra Ndä Nzaya;
- Di thäki ne di mpodi zämu ya m' efise hmända di ge mbo; ne
- Ne u ma ra da ma ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

9. Hanja da thoki

9.1 Hanja ga thoki

- Ra ndä Nzaya ka ra Xeni hnini M' onda, ge xi di juki ra hem' i hmät' i ra CEDPIEM, di ge ra j' eya;
- Pa di da ya hem' i, ka ya nguu nzaya ha xa hmä pa di da, pege ra nzaya di gutsi pa di ndui ne di gätsi;
- Ra nguu nzaya di nu pa di ra nhio pa di da ngatho ya hem' i numu xtä da, ngu ja u ngatho uxa t' adi ngu xa thutsi ka ra nfaxte;
- Ra hmuntsi nzaya da nu to u da thuni ra mfatsi di ge u xa ma ka ra hem' i ha thuni ra mfatsi u petsi ra tsedi nuyü, ra ta, ra me ne ua ra mpote ra bätsi, numu ngu hi xa m' ä ra nhio ä xa t' oni ge xi tso di m' ä t ara nguu pa di o' pi ma n' agi ne di fädi ra nhio ya te t' adi.
- Ha xa njapi pa ya pa u di thuni ya mfatsi ge hense ya nda nzaya nu ya nte ya jäi padi hamu, ngu xa n' u ha xka t' üni di geä ngu xi jar m' edi pa di yut' ia k ara nfaxte nuna;
- Ra nguu nzaya to mä da hoki ya h' emi habu hñux ya thuhu gatho to thuni ra nfatsi ge di m' ä ha nja ne ko te xka hoki pa xa t' üni nuna ra nfaxte;
- Nu ha xa n' u hanja ga t' üni ne hamu di t' üni ra nfaxte ge hense ra ndä nzayo pädi hamu di dati ra nfaxte ra ndä nzayo n' u ra nhio; ne
- Ra ndä nzayo ge xi di hoki ne di mupü ra hem' i thuxthuhu ngatho to xa tüni ra nfaxte.

Pa da thuni ra mfatsi da thäki nunu n' an ' yo hoki ya hmuntsi jäi tsiste nzaya. Honi pa da t' etsi da nzaya nu u n' a ' yo hoki ne xi te di nja ya jäi to t' üni ra nfaxte di ge nuna ra m' efi.

9.2 Da mpodi to thuni ra mfatsi

Nunu to da thäki ra mfatsi ge ya otho ra bojä ngu mä ya hem' i xa thoki, ra nguu nzaya mä da thoki da poti to thuni ra mfatsi, ne da thuni ma n' a ra jäi nt' adi jäpi ra m' edi hnuxa ra thuhu ne t' omi da thuni.

Ra nzaya mä te thoki petsi da ün' a nguenda u ya jäi ote ne to xa poti da doti ra mfatsi di ge ra pa bi yut' i, ngu bi gohi ne ko ra bojä m' ui.

Nguu nzaya mfatsi

Ya nguu nzaya mfatsi da nu ha da japi pa da hogi ra za ya m' efi ä xi jar m' edi pa di hogi ra nhio ya m' efi ne pa hindi tsoni ne ua xi di m' ui ma ra ya m' efi pa di nte ya m' ui ya hnini ne di hogi ra nhio ra m' efi ra ndä nzaya.

Ra CEDPIEM tsa da zitsi ya m'efi ko ra nfatsi ra nzaya danga hnini pa da t'uni ra nfatsi, njapu ne konge u to nu ra mfatsi ngu ya nguu nzaya mfatsi ne u ma ra ya nguu nzaya.

Ra CEDPIEM tsa da hoki n'a ra hem'i ha bi ma da hoki ra zau jar m'edi, ne da tsoni ra mfatsi.

11. Ha di nte ko ra mfatsi

Pa da thoki ne da nu ra mfatsi ya jai ngu uote, ge da hnu u ma ra hmuntsi, nda nzaya hmuntsi ka ya hnini.

12. Nt'udi

12.1 ko te di nt'udi

Pa ra nthudi ra mfatsi da thoki ngu ma hmanda, ne u ne da ma ya jai to ote ra m'efi nuya ka ra nguu nzaya.

Nu ya hem'i ma poni ja ra "Gaceta del Gobierno" nzaya, habu ma web di ge ra nguu nzaya nfatsi pa da nte ya hnini ne ra CEDPIEM digenu.

Ngu ma ra xeni 18 di ge ra hmanda, gatho ya hem'i pa da udi te thoki di ma ne di njuki pa di padi ngu xa thutsi ka ra un nte hnini di gen'a ra ma nuna.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HNA NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HNA GE DI NZEKI NUNA PA DA M'A FADI NE DA THAMBI RA BOJA KO YA NZAYA NGU NUA MANGA KA RA HMANDA".

12.2 Hmat'i

Ra hmat'i di juji ra Nda nzaya ka ra Xeni hnini M'onda, ne konge ra CEDPIEM, ngu xa ma ka ra nguu nda nzaya.

13. Negi thoki ra za

Ra CEDPIEM ge ra tsa di ma pa di nfadi di ge ra m'efi, ngu xa manau ne ko ha xa thutsi ka ra hmanda xi negi pa di fadi ka ra ma ngatho ka ra Xeni M'onda ne ka ya Ta Hnini, ngu pa di thoki xa ma ka ra ma di nt'udi ya jai.

14. Ra teni thoki

Ra nguu nzaya nu pa di hmapu ra nhio m'efi ne di da ra thogi m'efi ngu xa thutsi ka ra hmadi mu ya bi nja ra hmuntsi ha ga natho ya hmuntis nu.

15. Ra thogi

15.1 Bi thogi nthi

Tsa da thoki n'a pa di ge ra nj'eya da nu ha bi hongi ra nhio ra m'efi nuna ne konge ra CIEPS, pa da ntsa da hoki ra za da mfatsi.

15.2 Nu tengu bi hongi

Ra CEDPIEM da dati ra uenda ngu nj'eya mu ra ra m'efi a xa hokui ra CIEPS, pa xi di hongi ra nhio ya m'efi di hoki n'a nu di ndui ra j'eya ne nu ma n'a di gatsi ra j'eya.

16. Fadi, thandi ne fadi

Ra fadi, thandi ne fadi ne di hiandi ra nda nzaya di ge a ra mfatsi nu ra bojja ja ra Xeni M'onda, ra nguu nzaya fadi di ge ra nzaya Xeni M'onda, ne u to nu di gempu ka ra CEDPIEM, tsa da nu ha da japi ne da nu ra za da dati ya mfatsi to thuni.

17. Ngoxte ne tsutbi

Nu u hingi johia te thoki, di ngaxte ua di tsutbi ne da tsuni di thoki pa da uni ra nfatsi, tsa da udi konge u ya ta ya me u ta ya baitsi, to thuni ne gatho, ya jai ka ra hnini, ya mejja ne ya tajja ge xi tso di ngoxte ngatho ka ya hnini nu ka ya ha m'ui:

a) Ko ra nt'ot'i hem'i

Ja ra nguu nzaya ma da thoki ua ya nfatsi ja ra CEDPIEM.

b) Ra ntoxgu:

Ja ra m'ui habu thuni ra nfatsi da ñä 01(722) 2 12 89 85 ne 2 12 90 72; ne ja ra m'ui habuote ra nzaya Xeni M'onda (CATGEM) ka ra lada hinte jot' i 01 800 696 96 96; ne ka ra SAMTEL 01 800 720 02 02, 01 800 711 58 78 ne 01 800 ne ma juani (466 3786) mbo ra ta Hnini M'onda ne 070 pa Nzuni jar ya ta hnini; ne 01 (722) 2 75 67 90, 01 (722) 2 75 67 96 ne 01 (722) 2 75 67 00 ra m'ede 6581 ne 6616 di ge ra nguu nfatsi nu thoki ra za.

c) Ja ra niternet:

Ja ra mpehni hem' i yapu apadrina@edomex.gob.mx ne ka ra nxi www.secogem.gob.mx.

d) Rase:

To nu ha xa thoki ra za mbo ja ra CEDIPIEM, mupu Nigromante No. 305 Col. La Merced Nzuni Xeni Hai M'onda, C.P. 50080, ya nt'oxgu; 01 (722) 2 13 58 93 ta ra 95; ne ja ya thoka tsutbi di ge to nu ha thoki ra za pa ya hnini, habuote ya jäi ra nguu nzaya da nu ra nfaxte ha thoki ra za ra nzaya Xeni hai M'onda.

YA THOGI.

N'A. Di njuki nuna rangutho xa hmä ka ra hem' i hiamu ka ra "Gaceta del Gobierno"

YOHO. Nu ya mpodi xa thoki ka ra m'efi nuna, ge di jut' i ra pa ä di boni ka ra "Gaceta del Gobierno" ne xi di mutpu ta ha di hmä pa di mpodi ma n'agi ya m'efi.

HÑU. Ra Hmuntsi nzaya nu pa ha di mä ra nhio ra m'efi, ge xi ra nhio di hoki di ge ra 15 mpa pa di mpodi nuna ra hem' i nfatsi ngu xa thutsi ka ra hem' i ra thuhu "Gaceta del Gobierno"

GOHO. Ra Hmuntsi nzaya nu pa ha di mä ra nhio ra m'efi, ge xi ra nhio di mä ge hindi hiegi di thogi ra 15 mpa m'etho di hmä di ge ya pa di thoki ra m'efi.

KUT'Ä. Ra Thuxthuhu p ato xi nfatsi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya Hnini thetsi n'a ra bätsi ñätho, u xi poni yapu pa xi di t'ändi ra nhio pa ra m'efi nuna pa di nte ya m'ui ya mengu ka ya hnini ya chulo bätsi xi ra nse di ñätho, di ge ya te t'adi pa di üdi ya to xi nfatsi, di ge ra pa ä bi yut' i ka ra m'efi nfaxte, ne di ngu gä n'añó ma me'etho bi t'üni

RATO. Pa di t'üni ra nfaxte di ge ko nuna ra m'efi un pa di nte ya m'ui ra nhio ka ya hnini thetsi n'a ra bätsi ñätho, ge xi di thoki konge ngu xa hmä ha ta di zudi di ge ra bojä ä xa ñät' i ra 2017 ä bi boni.

YOTO. Pa di t'üni ya nfaxte di ge nuna ra nfaxte, ge xi di thoki ngu xa thutsi ka ra hmä di ge ko tengu di t'üni ra bojä. Ra CEDIPIEM di üni 50% di ge ra bojä pa ya to nfatsi u to xi dä gohi hinte di tsihi ra tajä. ne ua ra mejä.

HÑÄTO. Di ge ra pa ä bi yut' i nuna ra rangutho, ha numu ya nfädi di ge nuna ra m'efi nuna pa di nte ya m'ui ya mengu ka ya hnini ya chulo bätsi xi ra nse di ñätho, di ge n'a ra hem' i xa njuki ka ra ngu xi gä nfädi di ge ra m'efi nuna nfatsi pa di nte ra nhio ra m'ui ka ya hnini ya chulo bätsi xi ra nse di ñätho.

GUTO. Nuna ra nfatsi, ge xi xa thutsi ka ra hmändä ge xi nhiehi ne ni xi chutho di ge ma ra to ne di nhieki.

RET'A. Gatho u hi xa n'u di gen' ä nuna ra hem' i nfatsi, ne xi di nu ra nzaya hmuntsi.

Ka ra Hnini Nzuni Lerdo, ra Hñäxu ra Xeni Hnini Monda, ra pa 19 ra pa n'a zänä ra j'eya 2018.

ÑÄNTE CÉSAR MOLINA PORTILLO
NZAYA MFXATE KA RA CONSEJO ESTATAL
PARA EL DESARROLLO INTEGRAL KA YA
HNINI HÑÄTHO KA XENI HNINI M'ONDA

JMUU CESAR MOLINA PORTILLO, K'Ū NGEJE K'Ū B'EPJA VOKAL K'Ū O ÑEMEJE KJE NE KONSEJU NGEKWA RA PEPJJI TEXTJO K'O E TE'E K'O KĀRA KJA NE TS'IMEB'ONDO, K'O MAMA NE 3 TS'IBEPJI XI, 5, 6, 10, 11, 17 TS'IB'EPJI IV ÑE 18 NE JANGO GA PEPJJIITJO NA ZEZHİ KJA NE TS'IB'ONDO, TS'IB'EPJI XI, 8 TS'IBEPJI III, 19, 20, Y 26 K'O NAD'Ā NE TJURŪ JANGO GA PEPJJI KJA NE TS'IB'ONDO; 12 TS'IB'EPJI XXVIII TJURŪ K'O O ÑOMEJI K'Ū CHJU'Ū KONSEJU ESTATAL PARA EL DESARROLLO INTEGRAL K'O OT'Ū E JŊIŊI KJA NE TS'IB'ONDO ÑE 10 TS'IB'EPJI XIII K'Ū NAD'Ā A MBO'O, ÑE

K'O MAMA

Ke nu B'epji a B'ondo nu mo ra kjaji ra nokoji "Na B'ondo texttjoji", mama ke ra tsjaji nu b'epji jango ra mama ke ra kjaji na nojoo texto yo tjurŭ tee, a kjanu dya xi ra d'año ko ra nuji yo te'e, ñeje ra jyokŭji na jŋiŋi ka kara tee na jotjo, nza kja neji yo tee jŋiŋi. A kjanu, nu ko tjurŭ yo teji: nu zakŭ, nu ko xorŭ, yo jŋonŭ, yo ngumŭ, yo b'epji, ko dya i tsaji na s'oo, nu k ara mimiji na joo, ngejeyo nu ko nestaji ko teji ra dyenjeji nu ko o zakŭ.

Nu ko b'epji ko chjuu Ra nokŭ Sostenible (ODS) 2030, nu ko o pjongŭ nu Tajmurb'epji a Xoŋijomŭ (ONU), nu ko o tsjaji nu b'epji nu Taxoŋijomŭ ko kjaa ngek'ua ra mimiji na joo (PNUD), nuko ngeje ko ra janda pje ma tsjaji mba ra kjaa jŋonŭ ñeje ko nestaji texto tee a xoŋijomŭ mbar a mimiji na joo.

Nu dadyo tjurŭ ko kjaji yo te'e mbara mimiji na joo yo tee ko o kjaji yo Arkate a Ts'ibondo a B'ondo, nestaji ra nuji na joo, ra paraji tetxeji, nza kja daño jŋa'a, ra kjaji nza kja mama a kjanu, ñeje so ra nuji ke ra mimiji yo b'ejŋa na joo nza kja ko pesiji 20 kjee ko ya ndunteji o ko ya dyenje naja o janzi t'i'i o xut'i.

Nu ko b'epji nu dadyo tjurŭ yo tee ko kjaji nu Arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, b'ŭb'ŭji nu B'edyi ko na Zezhi, a kjanu ra nuji ja ra mimiji na joo ko b'edyi ngek'ua ra nokŭjiyo tee ko kjaa in jŋiŋi, ngeje yo d'año bepji ra kjaji ra nokŭ ñeje texto ko b'epji yo arkate nza kja nu sjorŭ, ko ra joo in zakŭ, ka na joo in ngumŭ, nu jŋonŭ, ñeje ko b'epji, ngejeyo ko ra pjons'ŭ dya xi ra kjaa ko dya jŭŭ pje ra ñonŭji, ko dya jandaji, ñe ko dya kara na joo tee.

Nu sekretaria kja pjos'ŭ pes'i k'o ra pepji pjos'ŭ, ko pepji a kjanu, ñeje ko nestaji ra pjons'ŭji yo b'ejŋa ko dyabe dyenje 20 kjee ko ya ndunte, o ko dyenje t'i'i o xut'i, ko kara kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ñeje ko dya jŭŭ pje ra ñonŭji, ngeje ko ra jandaji na joo ko d'año jŋaa a kjaba ODS: Ra jŭŭ pje ra siji, ra ñonŭ.

Xo, nee ra jandaji ja ba mimiji ko b'edyi kara kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, kja ne tee na xita, yo tata b'edyi, xo ko na ndat'i ñeje ch'it'i nuji na mimiji, a kjanu ra jandaji na joo ja ba mimiji ñe ra pjons'ŭji ra pedye na joo o b'epjiyo.

Nu politika ko kjaji yo tee, ngeje ko nestaji ra kjaji, b'epjiji ko arkate a jŋiŋi, ñeje yo tee yo jŋiŋi, jango ra tsjaji, ra pepjiji ngek'ua ra mamaji ke na jotjo a kjanu ñeje ra mimi na joo, texttjoji ra namakjatoji, texttjoja ra kjaji mbara mimiji in zakŭji na joo yo tee meb'ondo, ga kjanu, ra kjaji yo tee soo ra nokŭji ñe ra pepjiji a kjanu a tsjajaji na zakŭ na joo, nza kja ra neji nu tee, ñeje ma ra neji ra paraji na joo.

Ximi mamaji k'o e pezhe nu kjee 2015, nu ne INEGI kja ne Ts'ib'ondo mi kara 3 miyone 4 mil 589 tee ko ngeje jŋatjo o meb'ondo; nujyo 920 mil 455 (30.6%), dya be mi kjobŭ 18 kjee; 1 miyo 868 mil 392 (62.2%), mi dyenje 18 ñe 64 kjee ñe, 214 mil 668 (7.1%), mi kjobŭ 65 kjee, nujyo, mi kjaa 421 mil 743 ko mi ŋaji jŋatjo, 199 mil 575 (47.3%) mi ngeje b'ezo ñeje 222 mil 168 (52.7%) mi ngeje b'ejŋa.

Nu texe ko tee ko ŋaji d'año jŋaa, 196 mil 071 (46.5%) ngextjo o maa sjorŭ nu ot'ŭ xorŭ ñe 71 mil 731 (17.0%) yo meb'ondo dya mi para xorŭ.

Nu texe ko ngumŭ ko dyenje t'ii ko dyab'e kjobŭ 18 kjee nu Ts'ib'ondo, mi kjaa 2 miyone 595 mil 11, nujyo 346 mil 693 dyabe na ndaa (13.36%), dya mi jŭŭ nujyo ra ñonŭ ñe dya mi dyenje merio, 158 mil 555 (6.11%), dyanda mi ñonŭ d'año jŋonŭ ñe xo mi ma ob'ŭ mi sant'a.

Nza kja mama nu Pezhe 2015, nujyo 421 mil 743 ko meb'ondo ko dya mi jŭŭ pje ra siji, mi kjaa 182 mil 160 tee, ko dya o maa sjorŭ, nujyo mi ngeje 43.2% texttjoji.

Ga pɛpji nu mbos'ɔ Nu arkate a Ts'ibondo a B'ondo, ko o opjɔ na "Xiskuama ne Ts'ib'ondo" nu pa'a 19 ne naja nzana ne kje'e 2018, jango rga pɛpji ñeje ra unɔji nu Jeb'i na lɔki, ma re nge na tr'unɔ kja pjos'ɔ ma re unɔ yo ra dyotr'k'ɔji, nu ko kjaji yo Ngumpjoxte ñeje nu jeb'ijnu so ora usaji ngekua ra unɔji ko pjenda pjoxxɔji ko tee.

Nu konsebo a Ts'ibonod a B'ondo nu ko kjaji Pjoxte yo tee ko jñaji d'año jñaa ka yo Jñiñi a Ts'ib'ondo, ngeje ko kjaji b'epji ngek'ua ra nokɔ k otee yo jñiñi jñatjo, ngek'ua ra psrtisipa yo tee ñee ra jyesi ra tsjaji kjo pjenda tsjaji ka in jñiñiyo, a kjanu nu ko b'epjiyo ngeje dya xi nda kjaa teji ko dya dyenje pje ra ñonɔ, ngeje nu B'epji Bedyi na Zezhi neje ko kanja Ngumɔ na joo, a kjanu ra mimiji xi na jotjo k otee meb'ondo ñe ra mimi na joo o zakɔ.

Nu b'epji ko o yepe o tsjaji nu pezhe 1 nu Jmurɔ Arkate nu Konsebo A Ts'ib'ondo ko Pjoxte tee ko ñaji d'año jñaa a TS'ib'ondo a B'ondo, nu ko o tsjaji nu paa 15 nu zana naja nu kjee 2018, nu b'epjiyo CED/JG/EXT/1/18/003, o pjongɔji nu Jeb'i nu B'epji B'edyi na Zezhi nu Ngumɔ na Jotjo nza kja mama nu tjurɔ 3 nu jñaa I ñe 10 nu ts'ijña III nu tjurɔ ko Ngumpjoxte ko Chjuu Konsebo Ra Pjoxte a Jñiñi A Meb'ondo a Ts'ib'ondo.

Nza kja mama nu ts'ijña 21506A000/RO-005/2018, da nu pa'a 16 naja zana ñe kje'e 2018, ñe nu Diresio ka Kjaji Pjoxteji, ko yo mama ka nu tjurɔ 23 nu jña'a ko mama ra Karaji na Joo nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, o pjongɔji ko so ora kjaji.

Kja ne ts'ijña 233E1A000/RESOL-008/2018, da nu pa'a 19 naja zana ñe 2018, ñe nu komisió ESTATAL ko kjaji na jo'o, ko yo mama ka nu tjurɔ mbara nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, ngekjua mama kjo b'ɔb'ɔ a nd'ɔb'ɔ:

NU K'O O MAMAJI K'O E JMU'U K'ɔ KJA O ÑEMEJI NE KONSEJO ESTATAL K'ɔ RA PEPJI TEXTJO YE JÑIÑI KJA NE TS'IBONDO, NGEKWA RO ÑOMɔJME NE TJURɔ NE K'ɔ MAMA PJOXTE B'EDYI NA ZEZH I TS'IT'I JÑATJO:

**K'O MAMA NE B'EPJI JANGO RA PEPJI RA PJOXTEJI
B'EDYI NA ZEZH I TS'IT'I JÑATJO**

1. Textjo k'o ra tsja'a

1.1 Textjo k'o b'epji

Ne b'epji k'o ra tsja'a jango ra mbons'ɔji B'edyi na Zezhi d'a ts'it'i jñatjo k'ɔ ngeje k'ɔ ra ñonɔji na punkjɔ k'o ne ts'it'i ñe e ts'ixut'i k'o pes'i ts'ich'a ñe dyech'a ts'ich'a tsjɛ'ɛ k'o pɔji kja ne ngunxorɔ kja ne Ts'ib'ondo k'o ra unɔji d'a b'us'i e jñonɔ ñe dya mimi na jo'o, k'o jango ra yaxɔ in xiskuama ñe e chopjɔ k'o ra ndomɔji in bit'u xorɔ.

Ne b'epji sɔ'ɔ ra tsja'a pjoxte k'o pepji kja ne ts'ibondo ñe k'o pepji kja ne jñiñi, k'o pjezhi, k'o janda jango ga ñemeji ye jmu'u kja ne Ts'ibondo, ngekwa ye ts'ixut'i ñe ye ts'it'i jñatjo sɔ'ɔ ra mimiji na jo'o, xo sɔji ra xorɔji ngekwa ra ngaraji na jo'o.

1.2 Sɔ'ɔ ra tsja'a

K'o ra pes'iji e jñonɔ, ra xorɔji ñe dya kjo ra zad'ɔ.

2. K'o mama yo jña'a

Ngekwa ra sɔ'ɔ ra tsja'a yo tjurɔ, ñe ra dyaraji:

Pje ra mbos'ɔji, texe ko ra unɔ ñe yo merio ko ra mandaji yo te'e ko nesta kja ne b'epji ko kjaji pjoxte ko chju'u Pjons'ɔ na ts'it'i jñatjo.

K'o ra mbos'ɔji, Ngeje yo ts't'i ñe yo ts'ixut'i ko kara kja yo in jñiñi jñatjo ñe k'o pjons'ɔ nu B'epji ko pjoxte kja in jñiñi ngekua ra pjos'ɔ na t'i'i k'ɔ jñatjo jña'a.

B'os'i jñonɔ, textjo k'o e jñonɔ k'o unɔji k'o e t'i'i k'o bepji Pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

CEDIPIEM, Ne Konsebo a Ts'ib'ondo k'ɔ ra pepji textjo ye jñiñi kja ne Ts'ibondo a B'ondo.

CIEPS, k'o ni pjezhi jod'u ñe k'o kja'a t'onu jango ga mimi na jo'o ye te'e.

K'o pezhi nu komite, k'o pezhi kjo ngeje ñe k'o ra janda kjo b'ejmi ra tsja'a ne b'epji ñe Pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

Komite in jñiñi, ngeje yo komite ko kjaji kja in jñiñigozjme.

Yo ngumb'epji in jñiñi, ngeje yo ngumb'epji ko pjons'u yo arkate ko kja'a a B'ondo ñe texe yo d'año jñiñi a Ts'ib'ondo.

Jango ra nu'u k'o ra tsja'a, nu komite ko pjoru ñe ko ra jñanda k'o b'epji Pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

Ne tjuru, nu tjuru ko b'epji ko tsja'a pjoxte kja ne Ts'ibondo.

K'o jus'u in chju'u, k'o ne'e ra juns'u in chju'u k'o ne'e ra mbos'uji k'o b'epji k'o mama k'u chju'u te'e k'o na nojo pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

Ja ba ra chun'u, nu ko jeb'i, k'u xo ra jandaji ko ngeje nu tee ko ra pjons'uji, nza kja ra mamaji nu B'epijnu.

K'u jyokjimi/nakjimi, ngeje k'o e te'e jñatjo ko o juns'uji in chju'u ñe e te'e k'o dya ju'u e chopju nza kja mama pjons'u nu Ts'it'i jñatjo.

Nu k'o ra mbons'uji, textjo k'o e te'e k'o ra mbos'uji k'o b'ub'u kja ne ts'ib'ondo k'u a eje kja ne b'epji pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

K'o dya pes'i pje ra ñonu, k'o dya pes'i b'epji, k'o dya xi pes'i e chopju k'o ra ndomu d'a b'us'i jñonu ñe dya kjaji na jo'o nza kja mama ne tjuru.

K'o e b'epji, k'o bepji k'o mama Pjoxte d'a ts'it'i jñatjo.

B'epji jango ga pepji, k'o b'epji k'o ra tsja'a ne jmu'u ngekua ra ju'u ñe ra unuji textjoji, ngekua ra unu ñe ra mbos'uji e chopju, ngeje k'o ra dyaraji nza kja mama yo tjuru.

Yo tjuru, k'o mama yo tjuru nu b'epijnu.

K'o oru, k'o ra unuji ne ts'ixut'i ma iyo ne ts'it'i k'o e te'e k'o o juns'u in chju'u k'u in nana, in tata, ngekua ma ra ñemeji ri ngeje k'o ra ju'u k'o e chopju.

Ja ra unuji nu pjons'u, nu ko ra pjons'uji yo te'e, ngeje ra unuji ko na jeb'i.

K'u pjoru ne ts'it'i, ye te'e k'o pjoru ye ts'it'i na dya b'ub'u k'u in tata o nana.

Mu na kjuana dya mimi na jo'o, Nu ko te'e a jñiñi ko dya mimi na jo'o ñe jentjo zad'uji ñe dya so'o ra b'ub'u na jo'o ñe a kjanu nestaji ke yo arkate ra tsjaji nguenda nza kja mama yo tjurujnu.

3. k'o ra tsja'a

3.1 Textjo

Ra jogu k'o ñonu ñe ra maji kja ne ngunxoru k'o e ts'it'i ñe ts'ixut'i jñatjo k'o pa'a kja ne ot'u ñe kja na yeje ngunxoru k'o b'ub'u a B'ondo k'o dya juji e chopju, k'o dya xi ju'u pje ra ñonuji, ngeje k'o ra unuji e b'us'i e jñonu, k'o ra yaxu in xiskuama ñe e chopju.

3.2 K'o mama

a) Ra unuji d'a b'us'i jñonu zanma, zanma k'o e ch'i'i k'o mama ne b'epji, mba ra pes'iji jñonu texe yo pa'a.

b) Ra unuji k'o e ch'i'i textjo k'o e chopju ngekwa ra ndomuji e b'itu ngekwa ra s'ø ra ma'a kja ne ngunxoru ñe xi ri chjetjoji; a kjanu kja dya ra jyezi nu s'ote ñe nu dya jezi kja ngumu.

c) Ra mborɔji textjo k'o o tsja'a kja in jñiñiji, ñe ra pjozteji texe k'o e te'e jñatjo, ñe ra pepji texe ko mbeppi a B'ondo, ra pepji textjoji k'o pepji kja ne jmu'u kja ne Ts'ib'ondo, a jñiñi ñe k'o te'e k'o ximi jɔ'ɔ e chopjɔ; ñe

d) Ra xipji textjo k'o pjozi ñe k'o in nana, tata k'o e t'i'i k'o ra unɔji kja ne xoxɔ.

4. Ja ngekwa ra pjozteji

4.1 K'o e te'e

E ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o b'ɔb'ɔ kja ne Ts'ib'ondo.

4.2 K'o e te'e k'o ra mbos'ɔji

E ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o dya jɔ'ɔ, k'o dya xi mi pes'iji pje ra ñonɔ, k'o ximi xoxɔji dya kja ne ot'ɔ ñe yeje ngunxoxɔ.

4.3 Textjo k'o e te'e

Ts'ixut'i ñe ts'it'i jñatjo k'o pes'i 3 ñe 15 tsje'e, k'o dya jɔ'ɔ pje ra ñonɔji na punkɔ ma iyo e jñonɔ, k'o xoxɔji kja ne ngunxoxɔ ko ot'ɔ ñe k'o na yeje kja ne Ts'ib'ondo.

5. Ja ngekwa zat'ɔ

Ne b'epji ra mbos'ɔ k'o e ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo, k'o dya jɔ'ɔ pje ra ñonɔji ñe ko dya ma'a sjoxɔ xo ko na s'ot'i k'o b'ɔb'ɔji na je'e o jñiñi ko bextjo b'ɔb'ɔ kja ne ts'ibondo ngeje yo 43 jñiñi kja kja d'año jña'a ko ra pjons'ɔji, k'o ra mama ne b'epji ñe tjurɔ kja ne ts'ib'ondo a B'ondo, mbe ra nu'u ko kja'a merio ñe kjo ngeje yo te'e ko so'o ra dyakɔ.

K'o e jñiñi jango ra zat'ɔ ne b'epji, ngeje textjo k'o o tsja'a ne CIEPS, ra s'ø'ø ra mama kjo ngeje k'o ra mbos'ɔji, jango ga mama ne tjurɔ, ot'ɔ ra unɔji ko dya pes'i pje ra ñonɔ.

6. Pjozteji

6.1 K'o ra pjozteji

K'o unɔji:

D'a b'us'i jñonɔ texe yo zana;

K'o e chopjɔ:

K'o e chopjɔ k'o ra unɔji ngeje ra unɔ na jeb'i ko ra pjongɔ merio, ngeje k'o ra ndomɔji e b'itu.

6.2 Ja nzi k'o ra unɔji

Nu pjos'ɔ kja b'epji ngeje dya kjont'ɔ ñe dya ro pe'jñe na merio kja meko a nu nte'e k'o nu pjos'ɔ.

Nu k'o e chopjɔ ra unɔ ne jmu'u ne Ts'ibondo, ra ngeje ne CEDIPIEM, k'ɔ ngeje nu ra unɔ nde'e k'o e chopjɔ 50%, nu k'ɔ dya nde'e ra unɔ ne ndakjimi 50% k'o e chopjɔ ngeje k'o toji.

K'o e chopjɔ k'o ra unɔ ne jmu'u ne Ts'ibondo ra ngeje k'o unɔji tsjema, tsjema.

K'o ra unɔ ye ndakjimi ra ngeje k'o ri toji ma nde'e zana k'o pepji kja ne Ts'ibondo, kja ne jñiñi, ñe k'o unɔ k'o dya e te'e tsjema, tsjema. Ne CEDIPIEM ra s'ø'ø ra tsjap'ɔ ra yaxɔji d'a xiskuama jango ri mama jango ra unɔji k'o e chopjɔ.

K'o e chopjɔ k'o ra t'unɔ k'o e te'e k'o ra ndomɔji nu b'itu ra ngeje \$1,400.00 (naja mil ñeje nziyo dyete mbexo 00/100) ma ra mbɔɔ ra xoxɔji, ra unɔji k'ɔ na jñi'i zana mo kja'a xoxɔ.

7. Jango ga unɔji

7.1 K'o te'e ra mbos'ɔji

7.1.1 Kjo ra ngeje ñe k'o ra jyod'ɔ

- a) D'a ts'ixut'i ma iyo d'a ts'it'i jñatjo k'o ri pes'i ts'ich'a 3 a iyo dyech'a tsje'ɛ 15, k'o dya ri jɔji pje ra ñonɔji;
- b) Ri xorɔji kja d'a ot'ɔ ma iyo kja na yeje nguxori;
- c) K'o in nana, tata ma iyo k'o ri pjorɔ ra yaxɔji d'a xiskuama jango ri mama k'ɔ ra pjoخته;
- d) Ri ngextjo k'o k'o ra tsja'a k'o e b'epji ngekja k'o in nanaji, in tataji, ma iyo k'o pjorɔ k'o e ts'it'i; ñe
- e) K'o in xiskuama k'o unɔji kja ne ngunxori;
- f) K'o in xiskuama jango juns'ɔ in chju'ɔ;
- g) K'o in xiskuama ne CURP, k'o ot'ɔ xiskuama;
- h) D'a jmicha k'o ts'ike;
- i) K'o in xiskuama k'o in tataji, in nanaji, ma iyo k'o te'e pjorɔji. Kja k'e nu menzɔmuge dya ngeje jango b' ɔb'ɔ nu nana, jyo'o ngeje ra unɔ copia kja xiskuama kja menzɔmuge ñe mbara o yepe ra nuu; ñe
- j) Texe ko ra mama nu ngumpjoxte.

K'ɔ b'epji ra mbos'ɔ d'a ts'ixut'i, ma iyo d'a ts'it'i jñatjo k'ɔ b'ɔb'ɔ kja ne ngumɔ, ma ra mama k'o pjezhi ra sɔ'ɔ ra mbos'ɔ e yeje t'i'i.

Texe k'o mama ne xiskuama ra jandaji ñe ra zopjɔji jango ga mama ne tje'e, kjanu ra jizhiji textjo k'o e te'e k'o pepji kja ne jmu'u ts'ib'ondo, jñiñi, ñe k'o mama ye xiskuama jango ga ngaraji.

7.1.2 Kjo ngeje k'o ot'ɔ ra mbos'ɔji

Ot'ɔ ra mbos'ɔji k'o e ts'ixut'i ñe e ts'it'i jñatjo k'o ot'ɔ o jɔs'ɔ in chju'ɔ, ñe k'o mama ne tjurɔ, k'o ri mama:

- a) Mo dya jo'o mimi;
- b) Angezeji ko o tsjaji na chu'ɔ;
- c) K'o dya ri pes'i in tata, in nana, ma iyo nza yeje;
- d) Ya o enje na jee;
- e) K'o pes'i e yeje kjuarma; ñe
- f) k'o ra mama k'o nu jmute;

7.1.3 Jingwama ra juns'ɔji in chju'ɔ

K'ɔ nana, ne tata, ma iyo k'ɔ pjorɔ ne t'i'i, ra jizhiji jango o mbedye k'ɔ b'epji k'o pjoخته e te'e ñe kja ne mama nu komite, nza kja mama yo tjurɔ.

K'o mama ne tjurɔ ma a ngwarɔji o jmutɔji k'o e xiskuama k'o unɔ k'o in tataji, nanaji o nu te'e ko pɔrɔ ñe ma ra mamaji, ja kuatɔ k'o in b'epɔji jango jɔns'ɔ in chju'ɔ ye ts'it'i.

Textjo k'o e te'e k'o o dyorɔ ne pɔxte, jentjo mo ra pes'i texe yo jeb'i ko orɔji yo tjurɔyo, dya ra ngontjɔ, dya ximi ra unɔji k'o e pɔxte.

7.1.4 K'o e xiskuama k'o ra yaxɔji

- a) K'o e xiskuama jango ra yaxɔji in chju'ɔ;
- b) K'o xiskuama k'o mama ra mbos'ɔji; ñe
- c) K'o ra mama texe k'o e jmute.

7.1.5 jango ba eje k'o e chju'ɔ

Ne pɔxte te'e k'ɔ ngeje k'ɔ ra tsja'a ne xiskuama jango ri jɔns'ɔ k'o e chju'ɔ, jango ga mama k'ɔ tjurɔ 92 nu jña XIV, nu ts'ijña p) k'o ra jizhiji ñe ra ñetjeji k'o b'ɔb'ɔ kja ne ts'ib'ondo, ne jñiñi, ñe k'o mama k'o d'a xiskuama k'o jmub'epji kja ne ts'ib'ondo; ñe texe k'o tjurɔ k'o o jizhiji kja ne b'epji. Nza kja mama yo d'año Ngumb'epji ko pɔxte, ñ enza kja mama nu tjurɔ 13 nu jña VIII nu tjurɔba, ñeje ko pezhe nziyo ñe ñanto nu ko kuatɔ a xoñi.

7.1.6 K'o ra mbes'iji k'o ra mbos'ɔji

- a) Zanma, zanma ra unɔji d'a b'us'i jñonɔ;
- b) Ra mbos'ɔji k'o ra yaxɔji kja in xiskuama ma ra mbɔrɔ ne xorɔ;
- c) Ra pɔrɔ ko mentjsaja yo te'e;
- d) Ra jñandaji na jo'o ye ts'it'i jango ga mama ne tjurɔ; ñe
- e) Texe ko ra mamaji nu ngumpɔxte.

7.1.7. K'o ra tsja'a k'o ra mbos'ɔji

- a) Ra ma'a kja ne ngunxorɔ textjo yo pa'a;
- b) Ra mborɔ k'o unɔji nza kja ne b'itu;
- c) Dya ra jyeziji k'ɔ ngunxorɔ; ñe
- d) Ri b'ɔb'ɔji a yo xorɔ ts'ike ñe ngunxorɔ kja jña'a te'e jñatjo k'e ra kja'a; ñe
- e) Texe ko ra mamaji nu ngumpɔxte.

7.1.8 k'o ra tsja'a ne nana, ne tata ma iyo k'ɔ pɔrɔ

- a) Ra tsja'a ne t'onɔ ne b'epji pɔxte;
- b) Ra jizhi k'o e xiskuama nza kja mama ne tjurɔ, mbar a kejmetjo nu b'epjijnu, ra maa chunɔ nu jñii zana nu kjee xorɔ, nu jebi ko mama xorɔtjo;
- c) Ra unɔ k'o e jña'a ma orɔji me na kjuana ko ra xitsi;
- d) Ra maa mama nu ngumpɔxte mo d'año ngumpɔxte pjons'ɔ nu teeju ka nu jñiñi o a Ts'ib'ondo;

- e) Ra ma tsjanja yo ko unɔji ñe ra yaxɔ k'o e xiskuama ma ra unɔji k'o pjoخته;
- f) Ra ndomɔji textjo k'o ni jyodɔ nza kja mama ne pjoخته ñe nu tjurɔjnu;
- g) Ra jɔns'ɔ in chju'ɔ k'o e ts'it'i kja ne ngunxorɔ, ñe ra pjorɔ ke ra matjo a xorɔ ñe ra tsja'a ne b'epji ke ra jyese;
- h) Ra xipji, k'o e jmu'u ma dya unɔji k'o pjoخته, xo ra mama kjo na jo'o nza kja mama ne tjurɔ;
- i) Ra maa mama nu ngumpjoخته mo ra potɔ o ngumɔ nu tee;
- j) Ra tsja'a texe ko kjaji kja ne ngunxorɔ kja pa'a xorɔ nu xorte;
- k) Ra xipji k'o e ts'it'i k'o unɔji k'o pjoخته ra xamɔ k'o in jña'a, kjijñi, ngekwa ra neji k'o in jñaji k'o ñaji kja ne ts'ib'ondo ñe ne b'ondo;
- l) Ra unɔ kja ne ngumɔjmu ma zana nzincho, d'a xiskuama jango jɔns'ɔ k'o xorɔ ne ts'it'i, jango ri mama pje kich'i k'ɔ t'i'i; ñe
- m) Ñe k'o mama ye jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.9 K'o ra tsja'a ne ndakjimi

- a) Ra yaxɔ d'a xiskuama jango ra mama k'ɔ ra pjoخته;
- b) Ra unɔ na jo'o k'ɔ chorju k'ɔ pjoخته;
- c) Ts'igi unɔ k'o pjoخته e chorju e ts'it'i nza kja ya mi mama jangua ra unɔji, nza kja mama nu xiskuama yo b'epji ne tsje'e;
- d) Ra ma zɔgɔ k'o e xiskuama zanma, zanma, jango ri mama k'o pjoخته;
- e) Ra jyanda yo i dezhakjimi, ngek'ua ra paraji ja ba kja'a in jñiñi ñe ra pjorɔji ra xorɔ na jo'o; ñe
- f) K'o ra mama k'o e jmu'u.

7.1.10 Ma dya unɔji nu tata, nana o nu tee

- a) Ma k'o mamaji dya bejmi mba ra unɔji;
- b) Ma dya ra tsjaji k'o mama nu pezhe 7.1.7 ñe 7.1.8. k'o tjurɔyo;
- c) Ma b'ɔb'ɔ e yeje pjoخته, ñe ma dya ra mama k'o in tata, in nana, ma iyo k'ɔ pjorɔ;
- d) Ma dya ra ndomɔji k'o mama kja pjoخته;
- e) Ma dya ja mimi kja in menzumɔ ñe ra pjons'ɔji ra tonjo na partido politiko ko yo o pjons'ɔ; ñe
- f) K'o ra mama nu ko pjoخته nu jmute.

7.1.11 Ra zad'ɔji k'o pjoختهji

7.1.11.1 Dya ja ra mbos'ɔji nanzi pa'a:

- a) Mo dya ri tsja'a nza kja'a mama un b'epji ngeje k'o mama ne b), c) ñe d) ne pezhe 7.1.8; a kjanu k'o jɔns'ɔ c) nu pezhe 7.1.10, dya ra unɔ k'o pjoخته, ma kja ra tsja'a t'onɔ; ñe
- b) K'o ra mama k'o e jmu'u.

7.1.11.2 Ma dya xi ra unɔji

- a) K' o mama kja k' o jɔns' u kja ne a) y e) k' u rezhe 7.1.10 dya xi ra unɔ pjons' u;
- b) Ra usaji yo pjons' u ngekua dya o unɔ a kjanu;
- c) Ra po' o, ra chembe, ra unɔ yo ko pjenda o unɔji;
- d) Mo ra ma' a ra jyese nu ngumɔ ra ma' a na je' e nu Ts' ib' ondo;
- e) Dya xi ra ne' e ra pjons' uji;
- f) Ra ndu' u;
- g) Mo ya ra kjinsi dyech' a ñanto 16 kje' e; ñe
- h) k' o ra mama k' o e jmu' u ka nu ngumɔ kja pjons' u te' e.

K' u ngumɔjmu ngeje k' u ra mama.

7.1.12 K' o t' ot' u k' u ra mbos' uji, nana, tata o te' e ko ra pjos' u

K' u pjons' uji ra ma' a kja ne ngunxorɔ, ra b' ub' ujnɔ ma kja ra ngwarɔ.

Nu in nana ñe in tata xo so' o na b' ezo ko pjonɔ nu t' i' i ra tsjaji ko nesta mba nu t' i' i ra ma' a kja ngunxorɔ ñe ra unɔji ñoñɔ na jo' o.

Ko te' e ko ra pjons' uji ra pepji kja in jñiñi ko nestaji.

7.2 Ra jñandaji k' u pjos' uji

Ra jñandaji ñe ra unɔji asta ma ya ra ngwarɔ ra xorɔji xo mo ya o kjins' i dyech' a ñanto 16 kje' e yo ts' it' i.

8. K' o ngumɔjmu k' o pjozte

8.1 K' o ngumɔjmu jango ra tsja' a

K' o e jmu' u ngeje k' o ra mama jango ga dyat' aji ne b' epji.

8.2 K' o ngumɔjmu k' o ra tsja' a

Nu jmu' u ko pepji ne ngumɔ ne CEDIPIEM ngeje nu ra tsja' a ne b' epjijnu.

8.3 Textjo k' o e jmu' u

8.3.1 k' o jmurɔji

K' o e jmu' u ra ngeje yo:

- a) D' a t' ajmu, k' u ngeje presidente, k' u ra ngeje k' u ra mbedye kja ne Ngumɔ ko pjonɔ merio kja ne sekretaria kjo pjozte;
- b) D' a ts' ijmu nu sekretario, k' u ri ngeje k' u jmu' u kja ne CEDIPIEM;
- c) E ts' ich' a k' o ra jñanda, k' o ri ngejeji:

- Da tee ko pjoꝛu yo Merio;
  - D'a b'ezo k'u r'i b'ub'u kja ne Ngunxoru;
  - K'u tee ko pepji kja ne at'a tee;
  - K'u ra para ko kjaja nu ka Pjoxte yo B'edyi kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo;
  - Naja tee ko ra dyus na Ngunxoru; ñe
  - D'a k'u ri pezhi k'u ngunjizhiji;
- d) K'u ri pezhi kja ne Sekretaria ne Kontraloria k'o e jmu'u ñe nu CEDIPIEM; ñe
- e) Jñii ko invita texe paa, ra ngeje yo:
- Nu ts'iarkate kja ne CEDIPIEM; ñe
  - Yeje tee ko para na joo ko jñiñi jñatjo kja ne Ts'ib'ondo.

Textjo k'o ri pjezhi ra tsja'a d'a xiskuama, kjo ngeje nu te'e k'o ra mbos'u ma d'a ra b'ub'u.

Nu b'epji ra ngeje onorifiko.

Yo te'e kja konsejo ra tsja'a b'ub'u textjo yo pa'a asta mo ra nguaru nu B'epji.

Yo te'e kja konsejo ra so'o ra ña'a texe mo ra pepjiji. Nu secretario ñe un te'e ko pjons'u ka Sekretaria nu Kontraloria ngextjo so'o ra ña'a. Ra pepji ngextjo mo ra mamaji texe yo te'e, mo ra chjetobi nzi na yejebi, nu arkate ra so'o ra mama pje ra kjaji.

Nu ko ra mama pje ra tsjaji ngeje mo ra mamaji texeji, mo dya ra so'o ra tonjo naja, nu arkate ngeje k ora mama pje ra kjaji.

Nu Secretario so'o ra pjongu nu jeb'i ko o mama nu arkate, ra so'o ra pjongu jñi'i pa'a, mbara pepjiji, ñe ma ra yepe ra pepjiji, ra pjonguji nzi na dyote nziyo zunu ante ke ra peñeji ra pepjiji.

Mbara tsjaji na jo'o un konsebo, ra nestaji ra ma'a texe yo te'e ko ngeje mo pepjiji, mbe nesta ra ma'a nu arkate, nu secretario ñe nu te'e nu kontraloria xo ra so'o ra ma'a te'e ko pjons'uji.

Ante ke ra mama yo te'e nu konsebo, ra so'o ra mama ke ra enje nu ko pepjiji, nu ko xoru ñe ko d'año te'e ko pepjiji, ñe mo ra pepjiji yo te'e ra kjaji na jo'o ngek'ua ra kjaji pjoxte.

Ra pjonguji na jeb'i textjo yo pa'a ke ra pepjiji, ñe ra dyorpju ke o mama yo te'e ñe, ra dyaxu textjo yo te'e ko pepjikua.

8.3.2 K'o s'øø ra tsjaji

K'o s'øø tsja'a k'o jmuru te'e ra ngeje:

- a) Ra mama k'o ngeje k'o ra mbos'uji ñe ra tsja'a k'o e chopju ko nesta;
- b) Ra ngeje k'o ra mama ja nzi e chopju k'o ra unuji textjo yo b'epji tsjema tsjema;
- c) Ra mbaraji ja nzi e chopju unuji tsejma, ñe ra tsjaji k'o ra mbaraji;
- d) Ra tsjaji jinguama ra unuji k'o e chopju;
- e) Ra dyus'u na te'e ko ra pjons'u;
- f) Ra pjongu ñe ra potu ko nesta ra potu ko tjuriba; ñe

g) Ñe k'o mama k'o dya xiskuama, yo tjuru ñe ko ra mama yo jmu'u.

9 Jango ga tsja'a ne b'epji

9.1 Jango ra pepji

- a) Jango ra ngemeji ñe ma jnji e chopju ne Ts'ib'ondo e jizhiji d'a xiskuama ne CEDPIEM, xo mo dya kja'a te'e ko teb'e ñe mo dya xi kja'a merio.
- b) Ra unji k'o e xiskuama, jango ra jns'iji k'o in chju'u, textjo ye jñiñi, ra tsjaji na jeb'i ka ra mama jango ra mburu ñe jango ra nguari;
- c) K'o ngumu jango ra tsja'a ye xiskuama ra jñanda na jo'o k'o e xiskuama, kjo bejmi k'o mama k'o e tjuru;
- d) K'o jmu'u ra mama k'o e xiskuama k'o ra ngich'i k'o mama ne tjuru, ñe k'o e chopju k'o jnji;
- e) Nu ko b'epji ra tsjaji na jeb'i ka ra mama kjo ngeje neji pjons'iji ñe nu k'u pa'a jingwama ra unji k'u pjozte ngeje k'o e jmu'u k'o ra mama;
- f) Ximi ngeje k'o jmu'u ra mama kjo ngeje k'o ra pjozte.
- g) Nu jeb'i ko ra mama jangua ra unji nu merio ñe ja ba ra unji nu ko ra pjons'iji ngeje yo te'e nu nu ngumu kja pjons'iji te'e; ñe
- h) Nu pjozte ke pepji ngeje ko xo ra chunji.

Dya ra t'unu k'o pjozte ma tsja'a emeji k'o jmu'u, ngekwa dya ra tsja'a e chju'u ye te'e ñe ra kueñe ne b'epji.

9.2 Ma ra potu k'o pjozteji

Ma ra potu k'o pjos'iji jango ga mama, k'o e jmu'u k'o para kjo ra mbos'iji, ximi ngeje k'o ra mama k'o ngeje k'o d'adyo pjozte, k'o ra ngeje k'o dya ju'u e chopju, ximi ngeje k'o a jns'iji in chju'u.

K'o e ngujmu ra xipji k'o e jmu'u k'o a potuji k'o e te'e k'o pjos'iji, ngekua ra mburu ra t'unu ne pjozte, ma ra mburu ra unji k'o e pjozte, ma ximi jnji e chopju.

10. Jango ga mboxte ye ngumu b'epji

Textjo yo pjozte ngeje yo ra mama jango ga unji ye pjozte ye te'e, ngekwa dya ra yepe ra mbos'iji ye te'e.

Ne CEDPIEM s'ø ra tsja'a bepji kja ne jñiñi ngekua ra tsja na jo'o ne bepji, ximi ra ngos'iji k'o dya ngumu nzakja k'o ngujizhiji ko kara a B'ondo ñe a Ts'ib'ondo.

Ne CEDPIEM s'ø ra tsja'a ye yaxu k'o para kjo ngeje k'o pjozte ngekua ra mburuji ne b'epji.

11. Jango ra tsja'a ye pjozte mba yo te'e

Texe k'o te'e k'o pjons'iji, ximi ngeje k'o ra tsja'a b'epji kja ne jñiñi, jango ximi pepji k'o dya ngupjozte, nza kja k'o ngunjizhi o ñe jñiñi.

12. Ya jizhiji ne b'epji

12.1 Textjo k'o jizhi ne b'epji

Ma ra Jizhiji ne b'epji jango ga ma na ne tjurɔ, ñe k'o ra mama ne jmu'u.

K'o tjurɔ ra jizhiji kja ne kuat'ɔjña, ne "Gasete ne jmu'u", kja xiskuama web ne Sekretaria k'o pjozte y ne CEDIPIEM, textjoynu.

Jango ga mama ne ts'itjurɔ 18 ne tjurɔ, textjo ne xiskuama jango jizhiji ne b'epji k'o ri mama:

"NE B'EPJI NGEJE IN TSJAJA YE TE'E, DYA KJO RA TAT'AK NGAKJA YE PARTIDO, DYA SØØ RA TSJA'A K'O DYA B'EPJI, K'O RA TSJA'A NAÑO PJOXTE, SØØ RA ZAD'UJI JANGO JA MAMA NE TJURU".

12.2 K'o ra jizhiji ra juns'ɔ in chju'u

K'o ra jizhiji ri ngeje k'o e ngujmu kja ne Ts'ib'ondo, ñe ne CEDIPIEM, k'o ra mama k'o e jmu'u, ma ju'u e chopj ɔ.

13. K'o ri ñetje

Ne CEDIPIEM ra ngeje k'ɔ ra para textjo kjo ngeje k'o ra mbos'ɔji, jango ga mama nu tjurɔ ñe ma ra nuji textjo k'o m'ara nu Ts'ib'ondo textjo nu jñiñi, x ora jyandaji ra pjozte nu mentsjaja yo te'e.

14. K'o ra nuji

Ne Ngumɔ pjozte ra jñanda kjo tsja'a na jo'o ne b'epji ne pjozte ximi ra mama kjo kjaji na jo'o ne b'epji, ñe ra mama mo ra jmurɔ yo jmu'u.

15. Ne t'onɔ

15.1 T'onɔ a tji'i

So'o ra tsja'a d'a t'onɔ a tji'i k'o ra jñanda ne CIEPS, ngekua ra tsja'a na jo'o ne b'epji.

15.2 Ra tsjaji ra mama

Ne CEDIPIEM ngeje nu ra mama jango ga tsja'a ne b'epji, ra xipji tsejma ne CIEPS, nu ot'ɔ nu zana ñanto, nu yeje nu zana dyech'a yeje, nza kja mama nu b'epjijnu.

16. K'o ra jñanda, ra nu'u ñe ra takɔ ne b'epji

K'o ra jñanda, nu'u ñe takɔ ne b'epji ra ngeje k'ɔ para jango ga tsja'a kja ne Organo Superior de fiskalisación kja ne Ts'ib'ondo, ne Sekretaria Ne Kontraloria kja ne Ts'ib'ondo ñe k'o in tjurɔ ne CEDIPIEM, ra ngeje k'o ra mama k'o ngeje k'o ra mbos'ɔji.

17. Ra mamaji ma dya pjozteji

K'o e te'e k'o ne'e ra mama jango ga tsja'a ne pjozte, ma dya neji ra mbos'ɔji, nu nana ñe tata nu jyokjimi sØØ ra xipjiji ye te'e k'o kara kja ne jñiñi, nza kja mama a ndɔb'ɔ:

a) Ra tsjaji d'a xiskuama:

Jango ra dyaraji, ma iyo k'u mbepji kja ne CEDIPIEM.

b) Sə'ə ra jñaji k'o ña'a na je'e:

Kja ne ngumɔ jango paraji nzakja 01 (722) 2 12 89 85 ñe 2 12 90 72; ñe kja ne ngumɔ ne ts'ibondo jango dya ri tsjont'u e chopjɔ (CAGTEM) ñe ma dya ri tsjont'u 01 800 696 96 96 ñe kja ne SAMTEL 01800 720 02 02, 01800 711 58 78 ñe 01 800 honesto (466 3786) a mbo'o kja ne b'ondo ñe a zumi 01 (722) 2 75 67 90; 01 (722) 2 75 67 96 ñe 01 (722) 2 75 67 00 ra ma 6581 ñe 6616 kja ne Sekretaria ne Kontraloria.

c) So'o ra dyopjɔ kjane:

K'o b'ub'u kja ne korreo elektroniko apadrina@edomex.gob.mx ñe kja ne www.secogem.gob.mx.

d) Ma mats'e:

Kja ne Kontraloria ne CEDIPIEM, k'u b'ub'u kja ne Nigromante k'u pezhe 305 kja ne Merced, a Zumi a ts'ib'ondo C.P. 50080, ñe kja ne ña'a na je'e 01 (722) 2 13 58 93 kja ne 95, ñe kja ne ngumɔ ne Kontraloria kja ne Ts'ib'ondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHİ

NAJA. Jich'iji ne k'o a tsja'a kja ne xiskuama "Gaseta ne jmu'u".

YEJE. K'o ra ñ'iji ne tjurɔ jango ga pepjiji, ra ngich'i k'u d'a pa'a ma ra jizhiji ne xiskuama "Gaseta ne jmu'u" ximi ri b'unts'e ma dya ra tsja'a k'u d'a b'epji.

JÑI'I. Nu munro ko ra mamaji kjo ngeje ra kichi ra pjongɔ na xiskuama ko ra mama yo jña'a ko kuatɔba dyech'a ts'ich'a 15 pa'a mo ra pjongɔyo kja ne "Gaceta de Gobierno"

NZIYO. Nu munro ko ra mamaji kjo ngeje ra kichi ra pjongɔ na xiskuama pjenda ra kjaji ko ne'e pjozte, 15 dyech'a ts'ich'a pa'a.

TS'ICH'A. Mo ra unɔ yo pjenda pjons'ɔji nza kja mama nu Pjorɔ na ts'iti jñatjo, a TS'ib'ondo a B'ondo, nza kja mama nu B'edyi na Zezhi pjons'ɔ na Ts'iti jñatjo, nza kja o kichi nu b'epjijnu.

ÑANTO. Mo ra unɔ yo pjenda pjons'ɔji nza kja mama nu Pjorɔ na ts'iti jñatjo, a TS'ib'ondo a B'ondo, ra yepe ra unɔji nu kjee 2018 asta ke ra nguarɔji ko merio nu b'epji 2017.

YENCHJO. Textjo ko dya mama nu xiskuamajnu ra so'o ra mama ja ba ra tsja'a nu munro. Nu CEDIPIEM ra unɔ 50% nu ko merio ko ra unɔji yo ts'it'i jñatjo ko dya jɔɔ ñikjimi.

JÑINCHJO. Mo ya o kichi nu b'epjijnu, mo ra ñaji nu B'epjijnu Nu b'edyi na zezhi Pjons'ɔ na Ts'iti jñatjo, n una jeb'i, ra paraji ke ngeje nu b'epji B'edyi na Zezhi Pjons'ɔ na Ts'iti jñatjo.

NZINCHJO. Texe yo tjurɔba, ra otɔ ra tsjaji guenda mo ra neji a kjanu.

DYECH'A. Texe ko dya o jyandaba, ra tsjaji nguenda nu Komite.

A Jñiñi Zumi Lerdo, nrajñiñi, Ts'ib'ondo a B'ondo k'a 19 pa'a, ne daja zana ne kje'ɛ 2018.

JMUU CESAR MOLINA PORTILLO
NU BOKAL KJA NE NGUMɔ K'O PJOXTE
NU TE'E JÑIÑI A TS'IB'ONDO A B'ONDO